

NARODNA STRAŽA

POJEDINI BROJ Din. 1'50.

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOŠI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO ČLENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ SIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ 24.

ŠIBENIK, 19. LIPNJA 1926.

GODINA VI.

Taksa na prelaznu maloprodaju vina.

Naš težački svijet je s pravom ovih dana silno uznemiren, što su finansijski organi stali da traže naplatu takse od 300 din na polugodište za časovitu prodaju vina na malo od vlastitoga proizvoda, a to na temelju Zakona o taksama iz god. 1923. Radi toga je nastalo pravo zaprepašćenje kod svijeta, a osobito kod one velike mase malih težaka, koji sačinjavaju 99 po sto našega težačkog pučanstva.

Prilike među kojima se traži naplata ove takse od težaka, takve su prirode, da nameću svima, u prvom redu državnim finansijskim vlastima, dužnost, da bezodvlačno naredbe o bustavu naplaćivanja spomenute takse, koju sam Zakon ne propisuje, a koja onemogućuje daljnju kukavnu egzistenciju težaka, koji je i onako ekonomski upropašćen.

Tarifni br. 62 Zakona o taksama govori o *pravu na točenje pića*, i to pravo podvrgava odnosnim taksama. Kako se razabire iz svih napomena k ovom broju tarife, taksi su podložne „radnje“, kad se naime maloprodaja tjera kao obrt, kao „zanimanje“ bilo glavno bilo sporedno (napomena 2), kad se radi o „redovnom točenju“ (napomena 4. treći stav). Zakon predviđa trajno tjeranje „radnje“, kako se razabire iz napomene 1., u kojoj se naređuje anticipatna isplata polugodišnje takse do 31. januara, dotično 31. jula svake kalendarske godine. Zakon predviđa tjeranje radnje u „poslovnim prostorijama“ (napomena 2., 4. i t. d.), što znači u naročitim lokalima za tjeranje obrta točenja. Da se radi o kontinuiranom točenju, koje je podložno taksi, pokazuje i napomena 6., gdje se govori o „radnjama“, koje su dobile „pravo na točenje“ prije stupanja na snagu Zakona o taksama.

Prema svemu tome je više nego dokazano i iznad svake dvojbe, da tarifni br. 62 nije primjenjiv na onu po ranijim propisima dozvoljenu prelaznu prodaju vlastitoga vina na malo od strane težaka na temelju jednostavne općinske dozvole. Težak, ne mogući prodati svoje vino na veliko, prisiljen je da ga prodade na malo, obično po što po to, kroz što je moguće najkraće vrijeme od pola dana, jednoga, dva ili tri dana, ako ga sreća posluži, da ga prodade. Inače, ako se završiti prodaja za koji dan više, to je golema meta za težaka, jer mu se vino može da pokvari. Takva prodaja nije „radnja“, obrt, zanimanje u smislu zakona, a fali joj i ona svrha svakog obrta i radnje, biva postignuće posebne koristi od toga rada.

Rekli smo, da Zakon o taksama ne propisuje taksu na časovitu prodaju vina na malo od strane težaka u njegovoj konobi, od njegovoga proizvoda, prema dosadašnjim posebnim propisima, koji još važe, jer njemu ni izričito ni molbe učinjeni od novoga zakona. Zakon o taksama izričito ukida razne druge pređašnje propise kao na pr. u napomeni 2.,

ali nigdje ni jednom riječi ne izriče dužnost isplate takse na kratku prodaju vina svoga proizvoda, koju kod nas stari propisi dopuštaju, a još manje dosadašnje stare propise ukida.

Ovdje ćemo citirati sam Zakon o taksama, koji u 2. napomeni k tarifnom br. 62 doslovce kaže: „Ova se taksa plaća za točenje pića po kafanama, mehanama, bifeima, prodavnicama užičkih proizvoda (pršuta, salama i sl.), delikatesnim, vinarско-rakijiskim, poslasičarskim i ostalim radnjama“ Među ove „ostale radnje“ može li se ubrojiti i ona neznatna prodaja u konobi maloga težaka, koja mu služi i za razne druge potrebe? Izraz „i ostale radnje“ znači nešto slična drugim pobrojanim radnjama, sa kojima su upoređene. Zakonodavalc jamačno nije se htio da našali i podigne težačku konobu na slavu slastičarnice, bifeta, delikatesne radnje, restoranta, kafane i t. d. Radnje, nabrojene u 2. napomeni, sve su za imanja, redovni obrti, koji se tjeraju trajno u svrhu postignuća koristi, obrti, za koje je udijeljeno pravo trajnoga vođenja u poslovnim prostorijama. Svega toga nema kod časovite, prelazne prodaje vina težaka u svojoj konobi. Kad bi se ovakva prodaja smatrala „radnjom“ u smislu onih nabrojanih radnja, onda bi potpadala pod dužnost plaćanja obrtarine, kao i pod sve propise obrtnoga reda. Trebalo bi da svaki težak nad svoju konobu stavi tablu sa natpisom o obrtu, pa da plaća na tablu općinsku taksu i t. d. Do te apsurdnosti nije još nitko došao, da bi smatrao tu prodaju vina od par dana jednim obrtom ili radnjom, pa takvom je ne može da smatra ni finansijska vlast.

Nebrojeni su slučajevi, da mali težak nema nego jedno bure vina od 4-6 stotitara. On ga na veliko ne može da proda, jer trgovci ne kupuju neznatne količine amo tamo. Inače bi ga morao dati po ništa, a to nitko ne može da zahtijeva. Još manje može koji zakon da na to prisili težaka, kao što bi bio ovdje slučaj, kad bi morao da plati jednu za njega ogromnu taksu od 300, dotično od 600 din, ako promašio nacin mjeseca juna. Taksa mu je tad odnijela polovinu njegova proizvoda. Bila bi uvreda, kad bi se podmetnula zakonodavaocu takva namjera.

Težak je zadovoljan, kad može da uz primjerenu cijenu prodade na veliko svoje vino. No kad to nije moguće, on je prisiljen, da ga proda na malo, kako je gore dokazano.

Zakon po mišljenju financ. organa ne bi teretio sa taksom prodaju vina na veliko. No zakon ne tereti sa taksom ni veliku ni malu prodaju nijednoga vlastitog poljskog proizvoda. Težak može slobodno da prodade na veliko i na malo svoje žito, svoje šljive, svoj kumpir i drugo. Nerazložno je i proti zdravom ra-

zumu htjeti praviti iznimku samo kod kratkotrajne prodaje na malo vina vlastitoga proizvoda, koja, kako je dovoljno dokazano, nema nikakvoga obilježja jedne „radnje“, jednoga obrta, a dozvoljena je po postojećim propisima i običajima, čemu nitko dosad nije ni sanjao da što prigovori.

Činila bi se nepravda i narodu i zakonodavaocu, kad bi se zakonu prišla namjera, da oslobodi od takse prodaju vina na veliko, a da optereti sa taksom časovitu prodaju na malo, to jest onoga težaka, koji to čini iz preke nužde i koji je i potreban i zaslužan, da mu se pomogne i teret olakša. No zakon ne pravi te razlike. On čisto i bistrotetretira sa taksom samo vođenje obrta točenja vina bilo čijega, pa i vlastitoga proizvoda, nipošto onu časovitu od nužde i prilika nametnutu prodaju neznatnih količina vlastitoga vina, koje je sve drugo, samo nije obrt, nije tjeranje redovne jedne radnje u svrhu obrtnoga iskorišćavanja.

Radi se o pitanju životne važnosti za tisuće naših težaka, pa je opravdano njihovo ogorčenje, kad se sa istom taksom hoće da optereti njegovu prelaznu prodaju vina za jedan dva dana kao i trajnu prodaju gostiona, kafana i drugih sličnih obrta kroz čitavu godinu. Naš težak kao i uopće svaki čovjek zdrava razuma uvjeren je, da zakon takvu nepravdu nije odredio. Posljedice tolikoga opterećenja upravo su ubitačne za veliku masu težaka, koje se time dovodi u zdvojnost.

Mi apeliramo na više finansijske vlasti, da ovu tesku nepravdu ukinu. Iz čista mira, ne sluteći, da počinja nikakvu zlorabnu, težak je najednom udaren taksom, globama, troškovima postupka i drugim nevoljama. Svatko razumije, da je to previše za čovjeka, čije su ekonomske prilike i onako silno teške. Obraćamo se i na gosp. Velikog Župana,

Žučljivi napadaji dra Subotića.

Na radikalnoj skupštini u Mariboru 13. t. mj. dr. Nikola Subotić žučljivo je napao dra Korošca te među ostalim izvalio i ovo: „G. Korošec, koji je svećenik, nije molio za pokoj duše pk. kralja Petra, nego sam baš u to vrijeme čitao u jednom dalmatinskim novinama, bliskima dru Korošcu, da kralj Petar ne može ući u raj, jer je u raj u serviranu mjesto za apostolsko Veličanstvo Franju Josipa i Nadvojvodu Ferdinandu.“

Naravno da se odmah ispostavilo, da sve to ne odgovara istini. Dr Korošec na ove napadaje je odmah odgovorio u beogradskoj „Politici“, gdje je među ostalim i ovo istaknuo: „Pozivljem dra Subotića, da javno kaže, koji je to list, neka citira broj i inkriminirane riječi. . . . Uvjeren sam, da u našoj rijeci nema novine, koja bi mogla što takova pisati. Neistinita je dalje tvrdnja skoro svih govornika, da je naša stranka vjer-

Tko je našao bilo kakovu pereštu u Schichtovome sapunu?
Tko je ikada oštećio rublje upotrebom Schichtovoga sapuna?
Nitko nikada!

Schichtov sapun bio je jeftiniji, kad bi se pravio sa manje pažnje i iz jeftinijih sirovina.
Iz najboljih sirovina i uz najveću pažnju pravi se najbolji sapun na svijetu!

Schichtov sapun.
Pažite na znak Jelen!

koji je više godina vršio ovdje dužnost poglavice političke vlasti. Njemu su dobro poznate prilike našega težaka, kao i nužda i značaj prelazne, kratkotrajne prodaje vina na malo vlastitoga proizvoda. On će uočiti svu nezdoru i zabunu, koju sad nametnuta taksa unša u težačku već poremećenu ekonomiju i u dušu težaka, kao i apsurdnost i nemogućnost, da se težačka konoba i prodaja vina od par dana spravi pod kapu jednoga trajnoga obrta ili zanimanja. Kao pretpostavljena obrtna vlast u Oblasti gosp. Veliki Župan može da objasni prilike i da ovom narodu pomogne, što mi očekujemo, da će učiniti.

Međutim neka naš težak mirno, sa pouzdanjem sačeka rješenje starijih Vlasti, koje po našem dubokom uvjerenju, obzirom na slovo i duh odnosnoga zakona i postojećih propisa, ne može da ispane nego povoljno u smislu pobjede pravednoga stanovišta težaka u ovom pitanju.

SLS nije vjerska, nego politična stranka sa socijalnim, gospodarskim i kulturnim programom, tako naprednim i modernim u riječi i na djelu, kao što ga nema nijedna druga stranka u našem parlamentu. Što se govori o „klerikalizmu“, to je bajka. Možda bi bilo bolje, da bismo bili za svoju crkvu barem malo tako klerikalni, kao što je radikalna stranka za pravoslavnu crkvu, a ipak joj to nijesmo nikada i nikako spocitnuli.“

Dr Subotić, mjesto da prizna neistinitost svojih napadaja, evo što piše u beogradskoj „Politici“ od 17. t. mj. Prenosimo doslovce iz „Novoga Doba“ od 18. t. mj.: „Dr. Nikola Subotić u današnjoj „Politici“ odgovara na izjave dra Korošca i među ostalim veli, da je on one riječi, zbog kojih se dr Korošec našao uvrijeđenim, a koje je citirao u svom govoru u Mariboru, čitao u „Hrvatskom Samobranu“, koji je iz-

lazio u Šibeniku. Taj list je izlazio godine 1921. i 1922., dok konačno nije bio zaplijenjen. Znam samo toliko — kaže dr Subotić — da se katolički episkop u Šibeniku dr Mila nije nigdje javno ograđio protiv tumačenja, koje je taj list dao nauci katoličke crkve, da za Kralja Petra nema mjesta u rajnu, jer da su ga zauzeli car Franjo Josip i Nadvojvoda Ferdinand. Ima razloga vjerovati, da je dr Korošec još iz Beča poznavao urednika tog lista g. M. Jerinića, koji je u Beču u svoje doba izdavao neki izvještaj iz Parlamenta i stajao blizu stranke, kojoj je pripadao dr Korošec. „Hrvatski Samobran“ je nastavak „Hrvatske Rijeci“, koju je prije rata izdavala u Šibeniku stranka dra Korošca. Taj je list poslao atentata u Sarajevu u vanrednom broju pisao o atentatu i o svim Srbima tako, da je došlo do demonstracije, što je organ dra Korošca veličao kao spontane i nesavladive izljeve austrijskog patriotizma hrvatskog naroda u Dalmaciji. Donijeli smo ovo doslovce, da se svatko uvjeri o načinu, kojim dr Subotić vodi borbu.

Svatko u Šibeniku zna, da „Hrvatski Samobran“ nije nikad bio kakav list, blizak dru Korošcu, nego lično glasilo g. Miha Jerinića, koji je pristaša Radićeve seljačke stranke. To dobro znade i g. dr. Subotić.

Svatko u Šibeniku zna, da taj list nije nastavak nikakvog prije opstojećega lista, pa ni „Hrv. Rijeci“, nego je bio neki samostalni pothvat jednoga pristaše Radićeve stranke. To sve dobro zna i g. dr. Subotić.

Svatko u Šibeniku zna, da ni „Hrv. Samobran“ ni oni, koji su se oko njega okupljali, nijesu bili bliski niti su stajali u ikakvom ni posrednom ni neposrednom odnosu s presv. biskupom Miletom napose. To sve dobro zna i g. dr. Subotić.

Dakako to vrlo dobro zna dr Subotić, ali ne zna svijet van Šibenika, u Mariboru, Beogradu itd. I jednakim pravom moglo bi se tako spočitnuti i zvati odgovornim i g. dra Subotića za pisanje „Hrv. Samobrana“, kad bi bilo moralno i dopušteno prebacivati komu i zvati ga na odgovornost za pisanje i djela njegovih političkih protivnika. Dosta bi bilo bubnuti, da je urednik „Hrv. Sa-

mobrana“ bio blizak g. dru Subotiću!

Ovakav način političke borbe zaslužuje osudu i dokazuje, da oni, koji se tim služe, nemaju zbilja ništa da predbace svom protivniku. Moramo požaliti, kad i jedan prvi potpredsjednik Narodne Skupštine nalazi za ukusno i potrebno, da se u političkoj borbi laća jednoga takvog sredstva!

Politički pregled.

Radićevci popuštaju skoro u svemu radikalima. To dokazuju i zloglasne beogradske i neptunske konvencije, na koje su radićevci pristali, a da nije uvažena nijedna primjetba od strane ministra trgovine dra Krajača. Konvencije bi u srijedu imale doći pred Nar. Skupštinu, kada će biti definitivno izglasane. Čitava će o pozicija jedinstveno nastupiti proti konvencijama. Sva je naša javnost uznemirena radi ovih famoznih konvencija, po kojima naši primorski krajevi postaju nova talijanska kolonija. 16. t. mj. u Dubrovniku došlo je do velikih spontanih manifestacija od preko 1.000 ljudi protiv ovih konvencija i pokušnog zarobljavanja dalmatinske obale. I u Zagrebu HFSS s jedne strane, a čitava akademska omladina s druge strane najvili su javni protestni zbor za nedjelju 20. t. mj.

Radićevsko-radikalna vlada spremila je činovnicima nov dar. Izrađen je zakonski nacrt, s kojim se produkuje još za tri godine činovnička nestalnost. Vladina ga je RR većina u odboru već usvojila.

Prijedlog Ljube Jovanovića i drugova, da se izvrše općinski izbori za Bosnu i Hercegovinu, Banat, Bačku i Baranju, kako će se provesti u Srbiji i Crnoj Gori 19. VIII., udruženi radikali i radićevci su odbili. Jovanović je oštro napao komerski režim, koji je gruba povreda čl. 96. ustava, pak su zato radikali žestoko proti njemu nastupili.

Prošlih dana sastali su se na Bledu ministri vanjskih poslova Male Antante, da izmijene misli o zajedničkim interesima zemalja zastupanih u Maloj Antanti.

Sve više prevladuje mišljenje u političkim krugovima, da je radićevsko-radikalna koalicija nesposobna za rad i ozbiljne poslove, kao što je prognozirano i pobijanje gospodarske krize. Opozicija je mnijenja, da su stoga jedini izlaz iz sadašnjega položaja slobodni izbori, koji bi se vršili uz jamstvo, da izbornici potpuno slobodno mogu dati svoj glas.

Dosadašnji podsekretar u Min. prosvjete g. dr. J. Pasarić izabran je potpredsjednikom Nar. Skupštine. Kao kandidati za podsekretara spominju se dr A. Basariček i Rudolf Herceg.

Prošlih dana Hrvatska Pučka Stranka održala je više vrlo uspješnih sastanaka i skupština. Dr Korošec, Stj. Barić i dr J. Šimrak održali su veliku javnu skupštinu u Ljubdregu, kojoj je prisustvovalo preko tisuću izbornika. Održani su još vrlo uspješni sastanci u Cerni, Jakuševcu, Hvaru, Brusju (na Hvaru), Grablju (na Hvaru), Podgrađu, Velikoj Gorici, Seln-

ci, Murskom Središću, Gođinjaku, Bodovaljima, Davoru, Čretu i Kurilovcu. Svuda narod odobrava politiku HPS, a osuđuje kapitalaciju i izdaju radićevaca!

U Ženevi na vijeću Lige Naroda, koje se održalo prošlih dana, delegat Brazilijske izjavio je u ime svoje vlade, da ne će više aktivno sudjelovati u vijeću Lige Naroda. Tako poslije Argentine, koja se već na prvoj skupštini Lige Naroda ustegla, da bude njezin aktivni član sa razloga, što smatra, da ženevska institucija imade pretežno evropski karakter, i Brazilijsko eto istupa iz Lige Naroda. Misi se, da će se za njom povesti još neke države Južne Amerike. Još se ne zna, kako će se pri svemu tomu držati Japan. Međutim službeni američki krugovi rade ozbiljno na ustranjanju Lige Američkih Naroda, te očekuju, da će se onda ženevska institucija konačno pretvoriti u Ligu Evropskih Naroda.

Buduć radi naglog porasta stranih valuta u Francuskoj dao ostavku ministar financija Peret, Briand je podnio demisiju čitave vlade, koju je predsjednik republike prihvatio te sastav nove vlade povjerio ponovno Briandu. Briand je pokušao da sastavi jaku koncentraciju vladu narodnog sporazuma, u koju bi uz Poincaré-a ušao i Herriot. Međutim sumnja se, da će mu to uspjati radi oštrog istupa lijevice protiv Poincaré-a. Ne uspije li Briand sastaviti jaku koncentraciju ili širu koalicionu vladu, Doumerque će pozvati Herriota, da sastavi vladu, što uostalom odlučno traži radikalno-socijalistička stranka.

General Pangalos u Grčkoj odlučio je raspustiti i rastjerati monašku republiku na gori Athosu, koju je g. 968. osnovao monah Atanazij. Na Athosu sad živi oko 5000 monaha. Pangalos sistematski uništava redovništvo i samostane.

U Portugalu proglašeno je opasno stanje. Ministar rata Gomercošta preuzeo je predsjedništvo vlade te s još dva generala sastavio triumvirat, koji će vladati Portugalom.

Dan katoličke štampe

Slavi se 29. lipnja ove godine već osmi puta, otkako je Pijevo Društvo uvelo ovu akciju za katoličku štampu. Kako saznanje, baš su ove godine u mnogim mjestima širom hrvatskih krajeva poduzete posebne opsežnije pripreme za proslavu Dana katoličke štampe, kako bi bio postignut što veći moralni i materijalni uspjeh. Shvaćanje o važnosti katoličke štampe u hrvatskom narodu sve se više širi, a tome je bez sumnje ponajveći dio pridonijela baš akcija Dana katoličke štampe. Zato upozoravamo našu katoličku javnost na ovogodišnju akciju Dana katoličke štampe u nađ, da će svaki pojedinac, štogod više može, učiniti i pridonijeti, kako bi uspjeh bio što veći. Jačanjem i pomaganjem katoličke štampe osiguravamo katoličku budućnost hrvatskoga naroda.

VINSKI KAMEN (Birsu)

kupujem svaku količinu uz najviše cijene. Uzorke od čiste, zdrave i suhe robe izvolite priposlati na t.

Jakov Wolmath, Zagreb, Vlaška ulica 19.

Sastanak hrv. kat. djaštva u Dubrovniku.

(22.-25. jula 1926.)

Jugoslavenska katolička dačka Liga priređuje 22.-25. srpnja o. g. sastanak katoličkoga djaštva u Dubrovniku. Cilj sastanka jest, da dobro pretrese sve savremene potrebe, u prvom redu hrv. kat. dačkoga pokreta. Da osvježi ideologiju katoličkoga pokreta među djaštvom i da udari čvrste smjernice za budućnost. Napokon da učvrsti što više dačku organizaciju.

Program sastanka.

Čelovrak 22. srpnja. Prije podne. 7 sati: tih sv. misa. Doručak. 8 sati: Nacionalna ideologija katoličkoga pokreta. Referira g. Petar Grgec. Zatim referat filozofsko-apologetičkoga sadržaja mnp. o. fra Urbana Talije, gvardijana samostana Male braće u Dubrovniku. 10 sati: skupno razlaganje grada i njegovih znamenitosti. 12 i pol: ručak. Poslije podne. 5 do 7 sati: Srednjoškolsko zborovanje kao prvi dan. Na muškome referira urednik „Luči“ Stanko Kljajo, stud. jur.: *Historijat i savremena zadaća „Luči“*. Zatim M. Ujević, cand. phil.: *Ideja „Domagoja“*.

Subota 24. srpnja. Prije podne. 7 sati: tih sv. misa. Doručak. 8 sati: Važno socijalnoga odgoja za katoličko djaštvo. Referira dr Velimir Deželić ml. Cirilo-metodskoga ideja i katoličko djaštvo. Referira vič. g. Ivo Bučić. Poslije podne. Zborovanje J. K. A. prosvjetnoga društva „Pavlinović“. Eventualno zborovanje „Posrestimstva“.

Nedjelja 25. srpnja. Prije podne. U jutro: ispovijed. U 8 sati svečana sv. misa i pričest. Iza toga prije podne i poslije podne izlet u dubrovačku okolicu. Navečer: komers.

22. i 23. srpnja poslije podne zboruje u isto vrijeme, dok i muško, također i žensko srednjoškolsko djaštvo. Teme će biti ove: *Ženske srednjoškolske organizacije*. Predaje srednj. sekretarica Zorka Bedeković. *Bački literarni rad te Ideal kat. učenice*. Predaje dr Marija Ljubić.

Stan i hrana.

Za stan i hranu poskrbit će se pripremi odbor u Dubrovniku. Za stan i hranu plaćat će učesnici D-10 dnevno.

Popust na željeznicama i parobrodima. Upravni odbor J. K. D. Lige ispostovao je kod ministarstva saobraćaja 50% popusta za vožaju na željeznicama za sve dake učesnike sastanka. (Rešenje min. saobraćaja od 8. V. 1926. br. 13.284/26.) Upozoravamo, da svaki polaznik na sastanak ima na polaznoj stanici izvaditi cijelu vožnu kartu, koja će mu onda vrijediti kao retur karta i za povratka. U svrhu legitimiranja za pola vozne cijene opskrbit će pripremi odbor učesnike potrebitim iskaznicama. Popust na željeznicama vrijedi od 20. do uključivo 30. jula.

I „Jadranska Plovidba“ dopustila je učesnicima sastanka 50% popusta za vožnju na svojim parobrodima, i toza bilo koji

ORLOVSKI VJESNIK.

Preuz. gosp. nadbiskup dr Ante Bauer - pokrovitelj sleta u Požezi. Na molbu predsjedništva Hrvatskog Orlovskog Saveza preuz. gosp. nadbiskup dr Ante Bauer privolio je, da bude pokrovitelj orlovskoga sleta u Požezi. Ovaj novi dokaz velike ljubavi našega metropolitae za Orlovstvo i katolički pokret bit će u redovima hrvatskoga Orlovstva i svih hrvatskih katolika primljen s najvećim oduševljenjem, a ujedno je ovo najbolja garancija, da će orlovski slet u Požezi biti velika i značajna manifestacija za katolički preporod hrvatskoga naroda.

Metode protivnika u borbi protiv Orlovstva. Protivnicima Orlovstva u pojediniim hrvatskim krajevima nikako ne prija napredak hrvatskoga orlovskog pokreta, pa se u borbi proti Orlovstvu služe i nedostojnim sredstvima. Tako su naprimjer u Crkvenju noću srušili zid na Dому, koji grade Orlovi. U nekim mjestima u Bosni nastoje da neljepim sredstvima naškodo vodama orlovskih društava. Odbor za gradnju jednog Katoličkog Doma obratio se na zagrebačke banke moleći za pripomoć, ali im ta nije podijeljena, jer su odanilic protivnika obašli neke bankovne direktore tražeći od njih, da ne podupru gradnju toga Doma.

Proslava Dana katoličke omladine uspjela je u većini mjesta vrlo dobro. Izvještaji o uspjehu same proslave izlazi su u orlovskim glasilima i u „Katoličkom Listu“, te su svratili pozornost naše javnosti. Uoči Dana katoličke omladine donijele su katoličke novine i časopisi lijepe prigodne članke, pune oduševljenja, u kojima prikazuju značenje i važnost hrvatskoga orlovskog pokreta.

Društvena Nabavna Zadruga. Pripreme oko osnutka ove orlovске nabavne zadruge već su toliko napredovale, da je prošlih dana došlo i do njenoga formalnog osnutka. Ovo znači vrlo veliki dobitak za cio naš orlovski pokret.

Proslava Dana sv. Ivane Arške. 30. svibnja proslavile su hrvatske Orlice smrti dan svoje zaštitnice sv. Ivane Arške. Taj su dan proslavila sva orlička društva sa posebnim programom. Sveza Hrvatskih Orlica izdala je za taj dan posebni izročak i poslala je društvima upute za samu proslavu.

Spremimo se za orlovске sletove! Orlovski su sletovi bili uvijek značajna manifestacija katoličke misli te su uvijek mnogo doprinesli buđenju katoličke svijesti u našem narodu. Ove će godine hrvatski Orlovi prirediti veći broj sletova i nastupa. Glavni slet bit će u slavonskoj P O Ž E G I, gdje će se održati pokrajinski slet Hrv. Orlovskog Saveza. Kako je Orlovstvo u gornjim krajevima dobro razvijeno, taj će slet vrlo dobro uspeti.

Orlovске odjeme. Postojeći kod Gospodarskog Odsjeka HOS-a. Nova pošiljka sukna stigla je ovih dana, pa je nužno, da se oni, koji žele da nabave odoru, obrate na HOS. Kako dolazi niz letnjih orlovskih manifestacija, to je potrebno, da si članovi za vremena nabave odore.

Tko oglašuje, taj napreduje!

razred. Slično se rješenje očekuje i od „Dubrovačke Plovidbe“. Oni, koji misle ići jadranskom prugom, neka uznu u obzir željeznicu Zagreb-Split i onda parobrodom Split-Dubrovnik.

S obzirom na 50% popust na željeznicama ne će putni troškovi ni iz najudaljenijih krajeva biti preveliki.

Prijavljivanje učesnika.

U svrhu uspješne i brze organizacije sastanka apsolutno je nužno, da se svi učesnici sastanka što prije najave. Sve prijave treba slati na ovu adresu: o. Bonifacije Perović, Dubrovnik (Samostan Male braće). Svaki, koji se prijavljuje, neka naznači točno svoju adresu. P. zivimo sve djaštvo i druge prijatelje katoličkoga dačkoga pokreta, da prijave svoje udestvovanje na tome sastanku, za koji vlada svuda veliko raspoloženje i jaki interes.

Jugoslavenska Katolička Dačka Liga.

Hodočašće iz Dalmacije i Hercegovine u Asiz.

S pravom je rekao jedan anglikanski biskup Sjed. Država, da čitavo kršćanstvo sebi prisvajaa sv. Franju Asiškoga. Stoga će

IZ GRADA I OKOLICE.

Nedjeljni neredi. Prošle nedjelje mjesna Orjuna priredila je izlet u Primošten. Buduć joj tamo nije uspjela manifestacija, kako si ju je ona zamisljala i željela, htjela je da to pomoću zemljoradnika nadoknadi u Šibeniku. No buduć joj to ni u Šibeniku nije uspjelo, pretvorili su svoju manifestaciju u izazove i grubo vrijeđanje hrvatskih osjećaja građanstva povocima: „Dolje, Hrvatli!“ — „Dolje Hrvatska!“ To je izazovu opravdanu reakciju većine hrvatski mislećega građanstva. Brzo je nastupila policija, žandarmerija i financijska straža te je ubrzo ispražnjena Poljana. Pozvana je bila u pomoć i vojska, što je po našem mišljenju bilo posvema suvišno. Izazovi sa strane Orjune i zemljoradnika opetovali su se ponovno oko 11 sati, kad su predvođeni jugoslovenskom glazbom nakon svršene jugoslovenske akademije iz Hotel Kosova u povorci pošli do Sokolane. Vlast je spriječila svaku reakciju, i ako je ta bila sasvim opravdana na svakakve uvredljive i izazovne povike, među kojima su se opet čuli: „Dolje Hrvati!“ — „Dolje Hrvatska!“ — Ovom prigodom moramo oštro osuditi ovako izazovne i uvredljive povike. Morali bi već jednom prestati! Ta Šibeniku je hrvatski grad!

Koncertat „Filharmoničkog Društva“ održao se 12. o. mj. u Gradskom Kazalištu. Na programu je bilo šest točaka. Program nije nas iznenadio svojom novošću. Kao gost krasno je pjevala g.đa *Martens* uz orkestar u odlomcima opere Manon. Već smo otrprie čuli „Dvije makedonske pjesme“ Joksimovića, „Ase-sovu smrt“ i „Anitrin ples“ od Griega. Schubertova „Nedovršena simfonija“ nije baš lako tekla. Mješovit se zbor pokazao dosta dobar u X. rukovetu. Mokranjca, a nešto je slabiji bio u Wagnerovu „Zboru hodočasnika i molitvi Elizabete“ iz Tanhäusera. Opaža se, da Filharmonija nazaduje, ali je ona ipak eto izvršila svoj ljetni koncertat. Sad je red, da napokon iziđu naša druga pjevačka društva. Svakako, prije nego ode g.đa E. Martens iz Šibenika, jer je angažovana za ljubljansku operu, trebala bi da dađe jedan svoj koncertat, jer je njezin glas rijedak i divan.

Ispiti zrelosti kod Učiteljske škole u Šibeniku pod predsjedanjem prosvj. inspektora g. dra V. Loz-

vine započeli su 10. t. mj., a završili danas s ovim rezultatom: Zrelom s odličnim uspjehom proglašena je: Krstić Neda. — Zrelima s veoma dobrim uspjehom proglašeni su: Alač Jakov, Antičić Ivo, Benutić Vinka, Čobanov Anka, Gamulin Nevenka, Ijadica Marija, Ležaić Sava, Madunić Ante, Milić Paško, Mliškota Ivo, Peruško Ante, Radović Josip, Rendić Mileva i Vicić Lucija. — S dobrim uspjehom prošli su: Ivanović Neda, Krstanović Anica, Rajić Darinka i Starešina Marija. — S dovoljnim uspjehom prošli su: Belamarić Anđelka, Carić Antun, Gopak Antun, Gona Humbert, Matković Darinka, Mazija Borislav, Meden Gizela, Pičuljan Danica, Sviličić Pavao, Šundov Antun, Weissenberger Marija i privatist Bobanović Ante. — Privatiste Fabijanić Ante i dominikanka Sestra Angelika Prizmić sa gimnazijskom maturoom položili su s uspjehom diferencijski ispit. — Mladim abiturijentima, koji idu sada na težak prosvjeteljski rad, naša srdačna čestitanju! — *Petorici* kandidata-tica odgođen je na dva mjeseca sud o zrelosti iz jednoga ili dva predmeta. Jedan je kandidat proglašen nezrelim, a četvero se usteglo tokom ispita.

„Katedrala u Šibeniku“ je naslov knjige, koja je pred par dana izašla iz štampe od našega poznatog pisca i najboljega poznavaoa gradskih znamenitosti don Krste Stošića. U knjizi su ukratko navedeni graditelji i stvarno opisani svi dijelovi nase velebne bazilike uz 14 upravo umjetničkih slika na najfinijem papiru. Ovo je prva potpuna knjiga o katedrali na našem jeziku, a cijena joj je samo Din 12. Može se nabaviti kod samoga pisca i u svim mjesnim knjižarama i papirnicama.

Prof. Vjekoslav Spinčić, dugogodišnji nar. zastupnik istarskih Hrvata u Carevinskom Vijeću u Beču, stigao je prošlih dana u naš grad te se zadržao nekoliko dana kod svoje rodbine.

Predavanje „O snazi našega naroda na Jadranu“ održao je momčadi ratne mornarice u Mandatini prosvjetni inspektor g. dr Vinko Lovrović. Prikazao je važnost mora za našu državu iznjevši primjere iz naše nacionalne historije i jakost našu na Jadranu za doba starih hrvatskih knezova i kraljeva od VIII. do XII. vijeka. Momčad i časnici saslušali su za zanimanjem učenoga predavača i nagradili ga aplaudom.

naš narodni svetac. To je sve lijepo izrazio sam dr Biničić ispejvavši mu krasnu pjesmu „Dobrotvoru roda moga“. Uzdamo se stoga, da će ovom prigodom počti iz naših krajeva što više hodočasnika, da mu zahvala na dobročinstvima, koja je po svojim sinovima iskazao našem narodu, te ga zamole, da nas i unaprijed štiti i pomaže.

Molimo, da svaki tačno naznači, u komu razredu želi putovati i da li misli i Rim ili samo u Asiz-Padovu. Hodočasnici će imati skupni pasoš prema kotarima, iz kojih polaze. No posebni će pašoši biti za one, što idu u Rim, a posebni za ostale. Primaju se i hodočasnici, koji se ne će odmah povratiti. No ovi treba da učine pašoš svaki za se. Do Splita će svi imati popust na parobrodima i željeznicama. Molimo ne voditi djeću ispod 10 godina. Ako moguće, polovica novca neka se pošalje odmah čekom „Nove Revije“.

Već se prijavila elita dalmatinske inteligencije. Ni drugi ne bi smjeli izostati.

Sve prijave iz Dalmacije i Hercegovine prima: Dr O. Ante Crnica, Makarska (Dalm.). Molimo prijave poslati najdalje do 31. VI. t. g.

Naši pokojnici. Prošle sedmice umrli su u privatnom stanu: Marija Zenić Stipina (40 dana) Stana Šarić rođ. Juras (59 g.), Ana Colombo rođ. Fulgosi žena Krste (48 g.) i Ana Baranović žena Ante (70 g.); u bolnici: Ante Cigić Lovrin iz Pakova sela (22 g.) i Cvita Radović žena Ante iz Kaprija (36 g.). — P. u m. l

Izložba građanske škole. Doznajemo, da će ta škola izložiti ženske ručne radnje i crtarije u dojuču subotu i nedjelju od 9-13 s., te od 16-19 s. Mnoge će roditelje interesovati ova izložba njihove mladeži. Pristup je slobodan svakom građaninu.

Usmeni ispiti zrelosti na Realnoj gimnaziji i Velikoj gimnaziji počinju u ponedjeljak 21. o. mj.

Predavanja o 50-godišnjici rođenja slovenačkog pjesnika Ivana Cankara održana su po naredbi Ministarstva prosvjete na mjesnim srednjim školama 10. o. mj. Na gimnazijama predavao je prof. J. Gršković, a na preparandiji prof. M. Ležaić.

Izletnici. Nekoliko đaka pedagoške škole iz Zagreba posjetilo je naš grad sa svojim profesorima g. g. Jurasinom, dr Babićem i dr Suklje. U gradu su se zadržali dva dana.

Promet u luci. 13. o. mj. došla je u luku motorna jedrenjača „Jela“, da ukrci 470 tona ugljena za Sušak, a njemački parobrod „Lagos“ doveo je istoga dana iz Hamburga 200 tona željeznih ploča za tvornicu Sulfid. 14. o. mj. je tal. parobrod „Iniziativa“ ukrci 400 tona ugljena za Trst, a 16. o. mj. isto tal. parobrod „Chryssula“ odveo je 400 m građevnoga drvca za Bengasi. 17. o. mj. motorni brod „Giulia“ ukrci je 500 tona celuloze za New-York. 18. o. mj. je parobrod „Avala“ doveo iz Paga 180 tona soli, a jedrenjača „Sv. Ante“ razne robe iz Vranjica, dok su tal. parobrodi „Triestina“ i „Orsolina“ došli, da ukrcaju 450 tona ugljena za Rijeku i 1300 m građevnoga drvca za Napulj.

Povratak talijanskoga špijuna. Pred nekoliko dana povratio se iz Trsta u Prvić Luku talijanski fašista Nikola Rodin, koji je za okupacije kao talijanski pouzdanik i plaćenik nemilo proganjao svoje mještane. Tako su mnogi denuncirani po njemu bili internirani i šibani od karabinijera. Za evakuacije pobjegao je s Talijanima ostavivši ženu i optirao za Italiju, te je radi toga trazio više puta od općine dokumente. Nekoliko se puta navratio u selo i prijetio najavljujući ponovni dolazak Talijana. Kako su radi njegovoga dolaska prijetili nemiri, vlasti su poduzele korake i povele izvide.

Prijamni ispiti za I. razred održat će se na priv. nižoj gimnaziji Franj. Trečoredaca s pravom javnosti u Preku 26. juna t. g. u 8 s. Neka đaci donesu zadnju školsku svjedožbu i krštenicu.

Pobjegao. 22-godišnji Škevin Josko iz Betine pobjegao je u Zadar namamljen od nekog zavađača odnjevši sa sobom iz kuće 20.000 dinara. Majka ga je prijavila policiji.

Zlatnike su našli u sapunu „Gazela“ Katarina Ristić, Pakrac (kod Jakova Strauss, Pakrac), B. Vidatić, Zagreb, Kamenita ul. 2. (kod S. Podkraški, Zagreb), Mijo Mihalić, Mihalić selo, općina Barilović (kod D. Zebić, Belavić selo kod Karlovca), Vladimir Miškić, Sestine kraj Zagreba (kod Viliama Šenauer, Sestine kraj Zagreba), Dora

Stajduhar, Sisak (kod Ivana Maurer, Sisak), Katarina Langerholz, Pevno št. 2 pri Škofji Loki (kod Jos. Deisinger, Škofja Loka), Marija Karner, Vrhe pri Slovenjgradu (kod Ivana Rojnik, Slovenjgradec), Mica Petek, Placarovec pri Ptuj (kod Franca Mikl, Sv. Marjeta pri Moškanjcih), Ivan Pečnik, Loke št. 227 pri Trbovljah (kod Delavskega doma, Trbovlje). Imena u zagradi označuju trgovce, kod kojih je bio sapun kupljen.

Darovi „Uboškom Domu“. Da počaste uspomenu *Mande Istenić*: Vinko Matačić, Rade Šare, Stipe Šare, Pio Terzanović i Obitelj Zarković po din. 50; Braća Protega, Ivan Fulgosi, Obitelj Stipe Gojanovića, Josip Kužina, Obitelj Euge Tarle, dr Ante Matković, Francesco Capelli i Obitelj Marka Stojića po din. 30; Rahe Huljev din. 25; Josip Bego, Josip Kirigin, Obitelj pk. Nikole Milina, Msgr Vinko kan. Karadžole, Ante Stošić, Ivan Marenzi, Obitelj Ante Ungaro, Obitelj pk. Paške Stošića i Ugo Fosco po din. 20; Aleksandar Šupuk din. 15; Šime Tikulin, Jere Matačić pk. Mate, Stjep Scotti, Obitelj Bože Bačinčić, Ivan Erceg, Pavao Vikario; Ivan Isler, Vinko Šupuk i Ernesto Unich po din. 10. Da počaste uspomenu *Pere Blaževića*: Šime Zupanović din. 20 te Vladimir Dulibić din. 10. Da počaste uspomenu *Anle Košlana*: Remigio Olivari din. 20; Šime Bianchi F. Šime Ban po din. 10. Prigodom vjenčanja *Elite Moro sa drom Nikolom Šupe*: Dr Josip Pasini i dr Vuk Jovanović po din. 40. — Svima darovateljima Uprava najhrnjnje zahvaljuje.

Priklom nastupa sezone prometa stranaca na Primorju, u cilju, da se spriječe nezgode na moru pri prevažanju istih sa čamcima, bilo na šetnju, bilo iz mjesta u mjesto, upozoruju se zanimane stranke, da takvo prevažanje mogu da vrše samo ona lica, koja su ovlaštena i koja posjeduju čamac te su zadovoljili u cijelosti propisima šajkaškog Pravilnika (Naredba Pomorske Oblasti 30/9 1919. br. 1050), dosljedno posjeduju šajkašku dozvolu i svjedožbu o sposobnosti zaposlenoga čamca. Ove isprave ispuštaju lučki uredi za vode svojih pomorskih podokružja. Šajkaš je dužan da za vrijeme brodanja drži u šajki spomenute dokumente kao i cijeniak, a putujuće osoblje može da ih zapita na uvid. Lučka je vlast nadležna da prima sve pritužbe putujućega osoblja, a odnose se na ponašanje uopće šajkaša, na sposobnost šajke i na cijeniak. Lučka će vlast najtrože postupati protiv lica, koja neovlašteno budu prevažala putnike, dotično budu istima iznajmljivala čamce. Lica, koja besplatno budu ustupala čamce, nosit će lično svu odgovornost za slučaj kakve nezgode.

GOSPOD. PREGLED.

Zagrebačka burza od 18. t. mj. notirala je: Din 799.50 za 100 austr.-šilinga, Din 10.965 za 1 švic. franka, Din 204.50 za 100 tal. lira, Din 275.75 za 1 engl. funtu u čeku, Din 56.525 za 1 dolar u čeku, Din 167.90 za 100 čeških kruna, Din 55.95 za 1 dolar u novcu, Din 13.48 za 1 njem. marku Din 162 — za 100 franc. franka, Din 300.50, za nom Din 1000 — ratne štete. — Dinar u Zürichu bilježi 9.14 c. Na vanjskim tržištima je i nadalje porasao, dok su devize na ovješnjem tržištu srazmjerno popustile.

VI. ljubljanski velesajam uzoraka vršiće se od 26. juna do 5. jula. Skoro nije čovjeka, koji ne bi znao uživati te značajne institucije, i nije preduzeća, koje bi ma iz kakvih razloga ne dejstvovalo na velesajmu. U toku 5 godina pokazao je ljubljanski velesajam da ima svoju sopstvenu egzistenciju prava, i da u svom obimu vrši najvažniju ekonomsku akciju zblizavanja, posredovanja.

Javnost sama odmah se počela istinski zanimati za ljubljanski velesajam i naručiti je njenom dužnost ove godine, da počete sadanjem velesajmu svu pažnju, pa će joj nuditi posebnu izbranu izložbu i prvi put naročito poljski odio!

Ogledaće si svaki lako specijalnu izložbu „Slovenske žene“ i poručnu stručno uređenu izložbu Higijene.

S permanentnom legitimacijom, koja stoji 30 Din., združena je polovična vožnja. Legitimacije se dobivaju na blagajni velesajma i svih većih novčanikih zavoda i trgovačkih udruženja.

Posjetilac velesajma neka na polaznoj stanici kupi cijelu kartu i sačuva je. Povratak mu je besplatan s potvrđenom legitimacijom.

U fond Jug. Kat. Đačke Lige darovala je org. sred. sjem. u Zagrebu 250 Din. — Darovateljima hvale, a drugi neka se ugledaju u ovaj poštivan primjer!

